

Central European
Digital Media
Observatory

Misinformace o chřipkových virech v kravském mléce se šíří na platformě TikTok rychleji než jakákoli reálná virová infekce

Coffee Beans

Prof. RNDr. Vanda Boštíková, Ph.D.

Prof. RNDr. Aleš Macela, DrSc.

Začátkem dubna letošního roku bylo v USA potvrzeno první z řady ohnisek ptačí chřipky (H5N1) u dojnic. Následně pak CDC (Centra pro kontrolu a prevenci nemocí) sídlící v Atlantě, USA potvrdilo tuto virovou nákazu u farmáře, který byl s mléčným skotem v úzkém kontaktu (stát Texas). Jedná se o druhý dosud známý případ této infekce u člověka, který kdy byl ve Spojených státech zachycen a laboratorně potvrzen (1). Předchozí případ se vyskytl v roce 2022 v Coloradu (3).

Lidské infekce viry ptačí chřipky A, včetně virů H5N1, jsou neobvyklé, ale vyskytují se sporadicky po celém světě. Tato onemocnění u lidí jsou různě závažná, od mírných (např. oční infekce, příznaky infektu horních cest dýchacích) až po závažná onemocnění (např. zápal plic), která mohou vést až k úmrtí infikovaného jedince. K nákaze člověka virem ptačí chřipky dojde nejčastěji po blízkém nebo dlouhodobém nechráněném kontaktu (tj. bez použití rukavic nebo ochrany dýchacích cest či očí) s infikovanými ptáky nebo místy jejich výskytu, které je kontaminováno jejich slinami či výkaly. Velmi vzácně již dříve došlo k nákaze člověka virem ptačí chřipky prostřednictvím prostředníka – zvířete, včetně kočky a krávy. Virus se do lidského organismu dostává vdechnutím nebo přes sliznice očí, nosu nebo úst (1, 2).

Na základě prvotního zjištění přenosu ptačí chřipky na farmáře byly v druhé polovině dubna 2024 provedeny následné testy ve státech USA, které prokázaly infekci virem ptačí chřipky u více než padesáti dalších stád krav. V této souvislosti byla zdokumentována i situace, kdy nadpoloviční většina domácích koček na jedné texaské farmě uhynula poté, co vypila syrové mléko od krav nakažených virem H5N1 (2).

A je to právě nepasterizované syrové mléko, které má velkou přitažlivost pro tu část naší lidské populace, která vyžaduje „přírodní“ neupravené potraviny. Na sociálních sítích je k dispozici celá řada příspěvků dnes tak módních influencerů, které se zdravou výživou zabývají. Například modelka Liz Siebert, která má na TikToku přes milion sledujících, loni natáčela videa o tom, jak pije čerstvé nepasterované mléko z amišské farmy, které ji pomáhá udržet se ve skvělé kondici a snižuje příznaky alergie, kterými prý trpí. Konzumace syrového mléka je také velkým hitem mezi fitness influencery (4).

„Lidé vidí stále více influencerů mluvit o syrovém mléce,“ říká Jessica Gall Myrick, profesorka zdravotní komunikace a mediální psychologie na Penn State univerzitě. Syrové mléko proto kupuje stále více lidí. Ambrook Research uvádí, že se jeho prodej ve Spojených státech zvýšil takřka o několik desítek procent. Alespoň jednou ročně jej konzumuje 4,5 % Američanů (6). Ve videích na TikToku někteří influenceři sice uznávají, že existují lidé, kteří jejich posedlost syrovým mlékem považují za

bizarní či dokonce nebezpečnou, ale i tak stále tvrdí, že ho pijí, protože zlepšuje jejich zdraví. Zjevně se tedy neobávají takových onemocnění, jako je salmonelóza, listerióza, tuberkulóza, záškrť nebo břišní tyfus. „Vidět atraktivní influencerku, která tvrdí, že je díky pití syrového mléka zdravější a šťastnější, může lidi inspirovat a dát jim naději na podobný výsledek. Čím více lidí otvírá na svých účtech sociálních sítí tento typ obsahu podporujícího konzumaci syrového mléka, tím více příslušné algoritmy upřednostňují tato sdělení,“ dokládá profesorka Myrick (5). Naštěstí mnoho států stále nepovoluje prodej syrového mléka v obchodech, s výjimkou pro některé farmy, lidé inspirovaní influencery se tak k této potravíně lehce nedostanou. „Lajky“ a sdílení na sociálních sítích naštěstí nezabavují příslušné kontrolní orgány zodpovědné za veřejné zdraví rozumu (tedy prozatím).

Proces pasterizace mléka riziko infekcí zcela jednoznačně eliminuje. Čerstvé mléko tímto procesem neprochází, takže jeho konzumací se jak lidé, tak zvířata vystavují riziku nákazy nejen virem H5N1, ale i jinými viry a bakteriemi, které se v čerstvém mléce mohou nacházet. Pasterizace je účinná. Je to více jak sto let úspěšně prováděná metoda ničení patogenů v mléce tím, že se mléko zahřeje na teplotu minimálně 71,7 °C po dobu 15 sekund (7). Tím dojde k denaturaci klíčových bílkovin a enzymů nutných pro zachování životaschopnosti patogenů. Neživé patogeny nebo fragmenty jejich těl jsou sice v pasterizovaném mléce detekovatelné technicky náročnými laboratorními molekulárně biologickými metodami, pro člověka jsou ale naprosto neškodné. Pokud se takovýchto analýz chopí laici bez příslušného odborného vzdělání dochází k naprostému nepochopení, dezinterpretaci výstupů studií a šíření nesmyslných tvrzení typu „pasterizované mléko je kontaminované viry, např. ptačí chřipky“ (8-10).

Vzhledem k celosvětovému rozšíření viru ptačí chřipky a současnému výskytu tohoto patogenu u dojníc ve Spojených státech, je proto velmi důležité, aby v kterékoli zemi světa, včetně České republiky, byla vedena informační kampaň vysvětlující obyvatelstvu, že základní obranou proti infekci je právě konzumace výhradně pasterizovaných produktů. Tvrzení, že pasterizované mléko může přenášet ptačí chřipku a způsobit infekci, je typická dezinformace, která je v rozporu s vědeckými důkazy a odbornými posudky zdravotnických orgánů. Bohužel i v České republice se obzvláště mezi některými matkami objevuje zájem o nepasterizované mléko, často považované za zdravější alternativu. S informacemi uveřejněnými například na webové stránce „lovime.bio“ v článku „Nebojte se nepasterizovaného mléka z faremní produkce, má řadu zdravotních benefitů“. (12) Z tohoto důvodu je proto důležité pracovat velmi obezřetně, v kontextu výše uvedených faktů.

Reference:

1. <https://health.ucdavis.edu/news/headlines/qa-what-you-need-to-know-about-bird-flu-in-humans/2024/04>
2. <https://www.cdc.gov/flu/avianflu/inhumans.htm>
3. <https://ag.colorado.gov/press-release/usda-confirms-detection-of-avian-influenza-in-dairy-cattle-in-colorado>
4. <https://www.tiktok.com/@afk229/video/7275447281711811886>
5. <https://newsliteracy.psu.edu/podcasts/episode-202-hope-helplessness-and-health-misinformation>
6. <https://ambrook.com/research/legislation/legalize-raw-milk-wisconsin-dairy-safety>
7. <https://www.obyvat.cz/pasterizace-mleka/>
8. <https://www.cdc.gov/foodsafety/rawmilk/raw-milk-questions-and-answers.html>
9. <https://www.fda.gov/food/buy-store-serve-safe-food/food-safety-and-raw-milk>
10. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32650645/>
11. [Nebojte se nepasterizovaného mléka z faremní produkce, má řadu zdravotních benefitů | Lovime.bio](#)

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

